

Υπόθεση C-490/19**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου****Ημερομηνία καταθέσεως:**

26 Ιουνίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Cour de cassation (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Ιουνίου 2019

Αναιρεσείουσα:

Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier

Αναιρεσίβλητη:

Société Fromagère du Livradois SAS

I. Η ένδικη διαφορά

- 1 Αντίδικοι στην υπό κρίση διαφορά είναι αφενός, το syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier [Διεπαγγελματική Ένωση Προάσπισης του τυριού Morbier] (στο εξής: ένωση), το οποίο αναγνωρίστηκε στις 18 Ιουλίου 2007 από το Institut national des appellations d'origine [εθνικό οργανισμό για τις ονομασίες προέλευσης] (INAO) ως οργανισμός προάσπισης της προστασίας του «Morbier», και αφετέρου, η εταιρία Fromagère du Livradois, η οποία παρασκευάζει και εμπορεύεται τυριά.
- 2 Το «Morbier» είναι τυρί που προστατεύεται από ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης (ΕΟΠ) κατόπιν εκδόσεως του διατάγματος της 22ας Δεκεμβρίου 2000, το οποίο όρισε γεωγραφική ζώνη αναφοράς, καθώς και τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη χρήση της εν λόγω ονομασίας προέλευσης. Το διάταγμα αυτό προέβλεπε μεταβατική περίοδο για τις εγκατεστημένες εκτός της εν λόγω γεωγραφικής ζώνης επιχειρήσεις που παρήγαν και εμπορεύονταν διαρκώς τυριά υπό την ονομασία «Morbier», προκειμένου να τους δοθεί η δυνατότητα να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν την ονομασία αυτή χωρίς την ένδειξη «ΕΟΠ», έως τη λήξη της πενταετούς προθεσμίας από τη δημοσίευση της καταχώρισης της

ονομασίας προέλευσης «Morbier» ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 5, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2081/92, της 14ης Ιουλίου 1992, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ 1992, L 208, σ. 1).

3 Το διάταγμα της 22ας Δεκεμβρίου 2000 περιγράφει το Morbier ως «τυρί από αγελαδινό γάλα, με συμπιεσμένη άψητη μάζα, [...] [το οποίο] χαρακτηρίζεται από μια οριζόντια κεντρική μαύρη γραμμή, η οποία είναι προσκολλημένη και συνεχής σε όλη την επιφάνεια της τομής [...]».

4 Κατ' εφαρμογήν του κανονισμού (ΕΚ) 1241/2002*, η ονομασία «Morbier» καταχωρίστηκε στο μητρώο των ΠΟΠ. Οι προδιαγραφές που κατατέθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού 2081/92, προς στήριξη της αίτησης για την καταχώριση της ΠΟΠ τροποποιήθηκαν ελαφρώς με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1128/2013**:

«Το "Morbier" είναι τυρί από ανεπεξέργαστο νωπό αγελαδινό γάλα, [...] [το οποίο] χαρακτηρίζεται από μια οριζόντια κεντρική μαύρη γραμμή, η οποία είναι προσκολλημένη και συνεχής σε όλη την επιφάνεια της τομής [...]». »

5 Βάσει του διατάγματος της 22ας Δεκεμβρίου 2000, επετράπη στην εταιρία Fromagère du Livradois, η οποία παρασκεύαζε Morbier από το 1979, να χρησιμοποιεί την ονομασία «Morbier», χωρίς μνεία ΕΟΠ, έως τις 11 Ιουλίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία αντικατέστησε την ονομασία [Morbier] με την ονομασία «Montboissié du Haut Livradois».

6 Επιπλέον, στις 5 Οκτωβρίου 2001, η εταιρία Fromagère du Livradois κατέθεσε στις Ηνωμένες Πολιτείες το αμερικανικό σήμα «Morbier du Haut Livradois», το οποίο ανανέωσε το 2008 για δέκα έτη, και, στις 5 Νοεμβρίου 2004, το γαλλικό σήμα «Montboissier» για τα προϊόντα της κλάσης 29.

7 Στις 22 Αυγούστου 2013, η ένωση άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal de grande instance de Paris (πρωτοδικείου Παρισιού) κατά της εταιρίας Fromagère du Livradois προσάπτοντάς της ότι προσβάλλει την προστατευόμενη ονομασία και

* Κανονισμός (ΕΚ) 1241/2002 της Επιτροπής, της 10ης Ιουλίου 2002, για τη συμπλήρωση του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2400/96 σχετικά με την εγγραφή ορισμένων ονομασιών στο "Μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων" που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου περί προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (Gailtaler Speck, Morbier, Queso Palmero ή Queso de la Palma, Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θραψανό, Turrón de Agramunt ή Torró d'Agramunt) (ΕΕ 2002, L 181, σ. 4).

** Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 1128/2013 της Επιτροπής, της 7ης Νοεμβρίου 2013, για την έγκριση ήσσοнос σημασίας τροποποίησης των προδιαγραφών ονομασίας καταχωρισμένης στο μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων [Morbier (ΠΟΠ)] (ΕΕ 2013, L 302, σ. 7).

προβαίνει σε πράξεις αθέμιτου και παρασιτικού ανταγωνισμού, καθόσον παρασκευάζει και εμπορεύεται τυρί το οποίο έχει την εξωτερική εμφάνιση του προϊόντος που προστατεύεται με την ΠΟΠ «Morbier», με σκοπό να δημιουργήσει σύγχυση και να επωφεληθεί από τη φήμη της εικόνας του προϊόντος, χωρίς να υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις προδιαγραφές της ονομασίας προέλευσης. Η ένωση ζήτησε να παύσει η εναγόμενη εταιρία κάθε άμεση ή έμμεση εμπορική χρήση της ονομασίας της ΠΟΠ «Morbier» για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την ονομασία αυτή, κάθε κατάχρηση, απομίμηση, ή επίκληση της ΠΟΠ «Morbier», κάθε άλλη ψευδή ή παραπλανητική ένδειξη όσον αφορά την προέλευση, την καταγωγή, τη φύση ή τις βασικές ιδιότητες του προϊόντος, με οποιαδήποτε μέσα, που ενδέχεται να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση ως προς την καταγωγή του προϊόντος, κάθε άλλη πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική καταγωγή του προϊόντος και ιδίως οποιαδήποτε χρήση οριζόντιας μαύρης γραμμής που χωρίζει το τυρί σε δύο τμήματα, καθώς και να αποκαταστήσει τη ζημία της.

- 8 Με απόφαση της 14ης Απριλίου 2016, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε το σύνολο των αιτημάτων της ένωσης. Το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού) επικύρωσε την απόφαση με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 9 Το cour d'appel έκρινε ότι η εταιρία Fromagère du Livradois δεν υπέπεσε σε πταίσμα λόγω της κατάθεσης, της χρήσης, της ανανέωσης και της διατήρησης του αμερικανικού εικονιστικού σήματος «Morbier du Haut Livradois», το οποίο περιέχει τη λέξη «Morbier», καθώς και λόγω της χρήσης της ονομασίας «Morbier» στα τυριά της. Επίσης, δεν δέχθηκε ότι υφίστατο πταίσμα της εταιρίας Fromagère du Livradois λόγω της κατάθεσης του γαλλικού σήματος «Montboissier» και της χρήσης του.
- 10 Επίσης, το cour d'appel έκρινε ότι η εμπορία τυριού που εμφανίζει ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά από αυτά που περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές του Morbier και επομένως προσομοιάζει με αυτό δεν είναι παράνομη. Το cour d'appel, αφού έκρινε ότι η νομοθεσία περί ΠΟΠ δεν αποσκοπεί στην προστασία της εμφάνισης ενός προϊόντος ή των χαρακτηριστικών του γνωρισμάτων όπως περιγράφονται στις προδιαγραφές, αλλά στην προστασία της ονομασίας του, με αποτέλεσμα να μην απαγορεύει την παρασκευή ενός προϊόντος σύμφωνα με τεχνικές ίδιες με εκείνες που ορίζονται στους κανόνες για τη γεωγραφική ένδειξη και αφού υπενθύμισε ότι, ελλείψει απαγορευτικού κανόνα, η αντιγραφή της εξωτερικής εμφάνισης ενός προϊόντος δεν είναι παράνομη, αλλά εμπίπτει στη σφαίρα της ελεύθερης διεξαγωγής του εμπορίου και της βιομηχανίας, έκρινε ότι τα προβαλλόμενα από τη ένωση χαρακτηριστικά, ιδίως η οριζόντια μπλε γραμμή, ανάγονται σε ιστορική παράδοση, σε πατροπαράδοτη τεχνική που συναντάται και σε άλλα τυριά που παρασκευάζει η εταιρία Fromagère du Livradois ακόμα και πριν από την απόκτηση της ΠΟΠ, και δεν βασίζονται σε επενδύσεις που πραγματοποίησε η ένωση ή τα μέλη της.

Το cour d'appel έκρινε ότι, σε περίπτωση που το δικαίωμα χρήσης του φυτικού άνθρακα παρέχεται μόνο για το τυρί με ΠΟΠ «Morbier», η εταιρία Fromagère du

Livradois οφείλει, προκειμένου να συμμορφωθεί με την αμερικανική νομοθεσία, να τον αντικαταστήσει με πολυφαινόλη σταφυλής, έτσι ώστε τα δύο τυριά να μην εξομοιώνονται με βάση το χαρακτηριστικό αυτό. Το cour d'appel, επισημαίνοντας ότι η εταιρία Fromagère du Livradois προβάλλει την ύπαρξη και άλλων διαφορών μεταξύ του τυριού Montboissié και του Morbier, ιδίως όσον αφορά τη χρήση παστεριωμένου γάλακτος για το πρώτο και νωπού γάλακτος για το δεύτερο, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα δύο τυριά ήταν διαφορετικά και ότι η ένωση προσπαθεί να επεκτείνει την προστασία της ονομασίας «Morbier», επιδιώκοντας παράνομο εμπορικό συμφέρον και αντίθετο προς την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού.

- 11 Η ένωση άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής.
- 12 Καταρχάς, η ένωση προβάλλει ότι η ονομασία προέλευσης προστατεύεται από κάθε πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος, και ότι το cour d'appel, καθόσον έκρινε ότι απαγορεύεται μόνον η χρήση της ονομασίας της προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, παρέβη το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΚ) 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ 2006, L 93, σ. 12) και το άρθρο 13 του κανονισμού (ΕΕ) 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ 2012, L 343, σ. 1).
- 13 Στη συνέχεια, η ένωση υποστηρίζει ότι, καθόσον το cour d'appel περιορίστηκε στην επισήμανση, αφενός, ότι τα χαρακτηριστικά που επικαλέστηκε η ένωση αποτελούν στοιχεία ιστορικής παράδοσης και δεν βασίζονται σε επενδύσεις που πραγματοποίησε η ένωση και τα μέλη της, και, αφετέρου, ότι το τυρί «Montboissié», το οποίο διαθέτει στην αγορά η εταιρία Fromagère du Livradois από το 2007, διαφέρει από το «Morbier», χωρίς να ερευνήσει, όπως του ζητήθηκε, κατά πόσον οι πρακτικές της εταιρίας Fromagère du Livradois (ειδικότερα, η αντιγραφή της «σταχτιάς γραμμής» που αποτελεί χαρακτηριστικό του Morbier, και άλλων ιδιοτήτων του τυριού) είναι ικανές να παραπλανήσουν τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος, το cour d'appel εξέδωσε απόφαση που στερείται νόμιμης βάσης υπό το πρίσμα των ίδιων νομοθετημάτων.
- 14 Επίσης, η ένωση προβάλλει ότι το cour d'appel de παρέβη τις εν λόγω διατάξεις καθόσον έκρινε ότι ούτε η ανανέωση του σήματος «Morbier du Haut Livradois» το 2008, ούτε η διατήρηση του σήματος αυτού μέχρι τη διαγραφή του το 2013 είναι παράνομες, δεδομένου ότι η εταιρία Fromagère du Livradois υποστήριξε ότι είχε πάψει να εκμεταλλεύεται το σήμα αυτό από το 2007, ενώ η ονομασία προέλευσης προστατεύεται από κάθε επίκληση ανταγωνιστικού σημείου, ανεξάρτητα από την εκμετάλλευση ή όχι του εν λόγω ανταγωνιστικού σημείου.

- 15 Τέλος, η ένωση προβάλλει ότι το cour d'appel παρέβη τις εν λόγω διατάξεις, καθόσον περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι δεν αποδείχθηκε ότι η παράνομη χρήση του ονόματος «Morbier» μετά τις 11 Ιουλίου 2007 πρέπει να καταλογιστεί στην εταιρία Fromagère du Livradois, χωρίς να ερευνήσει, όπως του ζητήθηκε, εάν η εταιρία Fromagère du Livradois παρέλειψε να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να εμποδίσει τη χρήση του ονόματος «Morbier» από τους τρίτους με τους οποίους είχε επιχειρηματικές σχέσεις, αν και η ένωση, από την πλευρά της, δεν απηύθυνε οποιαδήποτε όχληση προς τους τρίτους φορείς, ενώ η ονομασία προέλευσης προστατεύεται από κάθε παράνομη μνεία που ο εναγόμενος μπορεί να εμποδίσει, και ότι η απλή ένδειξη στα τιμολόγια της αναιρεσίβλητης εταιρίας, ότι το τυρί της έπρεπε να πωλείται με την ονομασία «Montboissié», ήταν, ως προς αυτό, ανεπαρκής.
- 16 Περαιτέρω, μέρος της διαφοράς αφορά διατάξεις του γαλλικού δικαίου σχετικά με τις ονομασίες ελεγχόμενης προέλευσης, τον αθέμιτο ανταγωνισμό και την αστική ευθύνη.

II. Το νομικό πλαίσιο

- 17 Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει την προστασία των προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (ΠΟΠ) και των προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων (ΠΓΕ) των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, με τον κανονισμό 2081/92, ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 510/2006, στη συνέχεια δε από τον κανονισμό 1151/2012.
- 18 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, κοινό και στους τρεις κανονισμούς, απαριθμεί τα είδη των απαγορευμένων πράξεων:

«(...) οι καταχωρισμένες ονομασίες προστατεύονται από:

α) οιαδήποτε άμεση ή έμμεση εμπορική χρήση καταχωρισμένης ονομασίας για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την καταχώριση, εφόσον τα εν λόγω προϊόντα είναι συγκρίσιμα με τα προϊόντα που έχουν καταχωρισθεί με την εν λόγω ονομασία ή εφόσον η εν λόγω χρήση αποτελεί εκμετάλλευση της φήμης της προστατευόμενης ονομασίας·

β) οιαδήποτε αντιποίηση, απομίμηση ή υπαινιγμό, ακόμη και αν αναφέρεται η πραγματική καταγωγή του προϊόντος ή εάν η προστατευόμενη ονομασία χρησιμοποιείται σε μετάφραση ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως «είδος», «τύπος», «μέθοδος», «τρόπος», «απομίμηση» ή παρόμοιες·

γ) οιαδήποτε άλλη ψευδή ή παραπλανητική ένδειξη, τόσο όσον αφορά την προέλευση, την καταγωγή, τη φύση ή τις ουσιαστικές ιδιότητες του προϊόντος, αναγραφόμενη στη συσκευασία ή στο περιτύλιγμα, στο διαφημιστικό υλικό ή σε έγγραφα που αφορούν το συγκεκριμένο προϊόν, καθώς και τη χρησιμοποίηση για τη συσκευασία του προϊόντος δοχείου που μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη εντύπωση ως προς την καταγωγή του·

δ) *οιαδήποτε άλλη πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.*

III. Εκτίμηση του Cour de cassation [Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου]

- 19 Η ένωση προβάλλει ότι από το γράμμα του άρθρου 13, παράγραφος 1, των εν λόγω κανονισμών προκύπτει ότι μια ΠΟΠ δεν προστατεύεται μόνον έναντι της χρήσης της καταχωρισμένης λέξης αυτής καθ' εαυτήν, αλλά και έναντι «κάθε άλλης πρακτικής» πέραν της χρήσης ή της επίκλησης της προστατευόμενης ονομασίας, εφόσον η πρακτική αυτή είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος. Τα δικαστήρια πρέπει κατ' ουσίαν να διερευνούν εάν οι πρακτικές που δύναται να καταλογιστούν σε οικονομικό φορέα ενδέχεται να παραπλανήσουν τον καταναλωτή, παραπλάνηση η οποία μπορεί να προκύπτει από την αντιγραφή της χαρακτηριστικής παρουσίασης του προϊόντος, χωρίς να απαιτείται, για να υπάρχει παραποίηση/απομίμηση, να γίνεται χρήση της ονομασίας του προϊόντος.
- 20 Η ένωση προβάλλει ότι, εν προκειμένω, καθόσον έκρινε ότι μόνον η χρήση του ονόματος Morbier αποτελεί προσβολή της ΠΟΠ «Morbier», το cour d'appel προέβη σε ανάλυση αντίθετη προς το γράμμα των άρθρων 13 των προπαρατεθέντων κανονισμών και δεν έταμε το ζήτημα εάν η παρουσίαση του τυριού «Montboissié» είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή, δημιουργώντας του την εντύπωση ότι πρόκειται για τυρί «Morbier».
- 21 Η ένωση προσθέτει ότι το cour d'appel περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι τα χαρακτηριστικά που επικαλέστηκε η ίδια σχετίζονται με ιστορική παράδοση, ότι εφαρμόζονται από την εταιρία Fromagère du Livradois από το 1979 και ότι δεν βασίζονται σε επενδύσεις που πραγματοποίησε η ένωση, ενώ τα στοιχεία αυτά δεν είναι κρίσιμα, δεδομένου ότι κάθε πρακτική που αποσκοπεί στην παραπλάνηση του καταναλωτή, ο οποίος ενδέχεται να συγχέει το τυρί «Montboissié» με το τυρί «Morbier», απαγορευόταν από το 2007. Τέλος, η ένωση προσάπτει στο cour d'appel ότι αρκέστηκε στις διαφορές που επισήμανε η εταιρία Fromagère du Livradois, η οποία υποστηρίζει ότι το τυρί της προορίζεται για κυλικεία και νοσοκομεία, χωρίς να ερευνήσει συγκεκριμένα εάν οι πρακτικές της εν λόγω εταιρίας είναι ικανές να παραπλανήσουν τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.
- 22 Από την πλευρά της, η εταιρία Fromagère du Livradois υποστηρίζει ότι η ΠΟΠ προστατεύει τα προερχόμενα από οριοθετημένη περιοχή προϊόντα, τα οποία είναι και τα μόνα που δύναται να τύχουν της προστατευόμενης ονομασίας. Κατά την εν λόγω εταιρία, η ΠΟΠ δεν απαγορεύει σε άλλους παραγωγούς να παράγουν και να εμπορεύονται ομοειδή προϊόντα, εφόσον δεν δημιουργούν την εντύπωση ότι φέρουν την εν λόγω ονομασία και εφόσον η εμπορία αυτή δεν συνοδεύεται από πρακτική ικανή να προκαλέσει σύγχυση, ιδίως λόγω καταχρήσεως ή μνείας της προστατευόμενης ονομασίας.

- 23 Επίσης, η Fromagère du Livradois προβάλλει ότι μια «πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος», υπό την έννοια του άρθρου 13, στοιχείο δ', των κανονισμών, πρέπει οπωσδήποτε να αφορά την «καταγωγή» του προϊόντος· επομένως, πρέπει να πρόκειται για πρακτική που κάνει τον καταναλωτή να σκεφθεί ότι πρόκειται για προϊόν που φέρει την επίμαχη ΠΟΠ. Θεωρεί ότι η «πρακτική» αυτή δεν μπορεί να προκύπτει μόνον από την εμφάνιση του προϊόντος αυτού καθ' εαυτό, όταν δεν γίνεται μνεία στη συσκευασία του που να παραπέμπει στην προστατευόμενη προέλευση.
- 24 Η Fromagère du Livradois επικαλείται τις παρατηρήσεις του Υπουργού Οικονομίας, Οικονομικών και Βιομηχανίας, τις παρατηρήσεις του INAO (Institut national de d'origine et de la qualité) [εθνικού οργανισμού για τις ονομασίες προέλευσης] και, τέλος, μια απόφαση του Conseil d'État [Συμβουλίου της Επικρατείας] (Γαλλία) της 5ης Νοεμβρίου 2003, η οποία εκδόθηκε επί της προσφυγής κατά του διατάγματος της 22ας Δεκεμβρίου 2000, οι οποίες συγκλίνουν στο ότι μόνον η χρήση της ονομασίας «Morbier» απαγορεύεται στα τυριά που παράγονται εκτός της περιοχής της ονομασίας.
- 25 Η Fromagère du Livradois προβάλλει ότι το cour d'appel, καθόσον υπενθύμισε, στην προκειμένη περίπτωση, ότι τίποτα δεν εμποδίζει την παρασκευή προϊόντος σύμφωνα με τεχνικές ίδιες με τις ισχύουσες για τη γεωγραφική ένδειξη προδιαγραφές, ορθώς έκρινε ότι απαγορευόταν αποκλειστικά και μόνο η χρήση σημείου δυνάμενου να συνιστά σφετερισμό της ΠΟΠ και ότι η εταιρία Fromagère du Livradois, καθόσον συνέχισε την παραγωγή και την εμπορία των τυριών που παρασκεύαζε, δεν υπέπεσε σε χρήση «απαγορευμένων πρακτικών». Το cour d'appel πρόσθεσε ότι είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι τα τυριά αυτά περιλαμβάνουν μια «σταχτιά γραμμή» που αποτελεί χαρακτηριστικό του Morbier ή ότι έχουν τις ίδιες «ιδιότητες». Με απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2003, το Conseil d'État, ενώπιον του οποίου ασκήθηκε προσφυγή ακυρώσεως του διατάγματος της 22ας Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με την ελεγχόμενη ονομασία προέλευσης «Morbier», έκρινε ότι τόσο οι εθνικοί όσο και οι κοινοτικοί κανόνες που διέπουν την προστασία των ονομασιών προέλευσης αποσκοπούν στην αξιοποίηση της ποιότητας των προϊόντων που φέρουν καταχωρισμένη ονομασία, ιδίως με την επιβολή της υποχρέωσης η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία των προϊόντων αυτών να πραγματοποιούνται εντός της οριοθετημένης περιοχής· ότι οι κανόνες αυτοί δεν εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία άλλων προϊόντων που δεν τυγχάνουν της προστασίας αυτής.
- 26 Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ) δεν φαίνεται να έχει εκδώσει απόφαση επί του τιθέμενου εν προκειμένω ζητήματος.
- 27 Αντιθέτως, στις «Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εξέταση των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης», μέρος Β - Εξέταση, τμήμα 4 - Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου, κεφάλαιο 10 - Γεωγραφικές ενδείξεις, άρθρο 7, παράγραφος 1 στοιχείο ι', ΚΣΕΕ, στο σημείο 3.4 «Άλλες ενδείξεις και πρακτικές που ενδέχεται να παραπλανήσουν», το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής

Ένωσης (στο εξής: Γραφείο), όσον αφορά το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχεία γ' και δ', του κανονισμού 1151/2012, επισημαίνει ότι, μολονότι τούτο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις ιδιαιτερότητες της εκάστοτε υποθέσεως, η οποία πρέπει επομένως να εκτιμάται ατομικώς, ένα σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να θεωρηθεί παραπλανητικό όταν, για παράδειγμα, περιλαμβάνει εικονιστικά στοιχεία που συνδέονται γενικά με την επίμαχη γεωγραφική περιοχή, όπως είναι τα ευρέως γνωστά ιστορικά μνημεία, ή όταν αναπαράγει ένα ιδιαίτερο σχήμα του προϊόντος. Το Γραφείο διευκρινίζει ότι οι διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά και ότι «αναφέρονται μόνο στα σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία απεικονίζουν (...) ένα ιδιαίτερο σχήμα του προϊόντος που περιγράφεται στις προδιαγραφές της ΠΟΠ/ΠΓΕ».

- 28 Εξάλλου, οι ονομασίες που αποτελούνται από γεωγραφικούς όρους δεν είναι τα μόνα σημεία που προστατεύονται δυνάμει του κανονισμού 1151/2012. Ορισμένα σημεία, λεκτικά και μη λεκτικά, προστατεύονται επίσης καθόσον αποτελούν παρεπόμενα αυτών των γεωγραφικών ενδείξεων.
- 29 Γίνεται, επομένως, δεκτό ότι παραδοσιακές μη γεωγραφικές ενδείξεις που αφορούν τους οίνους και τα οινοπνευματώδη ποτά, όπως «méthode traditionnelle» («παραδοσιακή μέθοδος»), «réservé», «clos», «village» ή «château» προορίζονται για ορισμένες ονομασίες. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι είναι έγκυρη η χρήση της ένδειξης «méthode champenoise» («μέθοδος Καμπανίας») για τους οίνους που φέρουν την ονομασία προέλευσης «Champagne» (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1994, SMW Winzersekt, C-306/93, EU:C:1994:407).
- 30 Γίνεται επίσης δεκτό ότι ορισμένα σχήματα που αποτελούν χαρακτηριστικά της γεωγραφικής προέλευσης ενός προϊόντος μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τα προϊόντα που φέρουν την προστατευόμενη ονομασία προέλευσης. Έτσι, το άρθρο 56 και το παράρτημα VII στο οποίο παραπέμπει, του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2019/33 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013^{***}, προβλέπει τη χρήση των φιαλών τύπου «flûte d'Alsace» για οίνους από σταφύλια συγκομιζόμενα στο γαλλικό έδαφος που φέρουν τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης «Alsace» ή «vin d'Alsace», «Alsace Grand Cru», «Crépy», «Château-Grillet», «Côtes de Provence» κόκκινο και ροζέ, «Cassis», «Jurançon», «Jurançon sec», «Béarn», «Béarn-Bellocq» ροζέ και «Tavel» ροζέ.

Ο κανονισμός αυτός προβλέπει ότι ένας ειδικός τύπος φιάλης μπορεί να προορίζεται μόνο για οίνους που φέρουν προστατευόμενη ονομασία προέλευσης υπό την προϋπόθεση ότι ο τύπος αυτός «χρησιμοποιείται αποκλειστικά,

^{***} Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/33 της Επιτροπής, της 17ης Οκτωβρίου 2018, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τις αιτήσεις προστασίας ονομασιών προέλευσης, γεωγραφικών ενδείξεων και παραδοσιακών ενδείξεων στον αμπελοοινικό τομέα, τη διαδικασία ένστασης, τους περιορισμούς στη χρήση, τις τροποποιήσεις των προδιαγραφών προϊόντος, την ανάκληση της προστασίας, καθώς και την επισήμανση και την παρουσίαση (ΕΕ 2019, L 9, σ. 2).

πραγματικά και παραδοσιακά τα τελευταία εικοσιπέντε έτη για ένα αμπελοοινικό προϊόν που φέρει συγκεκριμένη προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη» και ότι «η χρήση του φέρνει στη μνήμη των καταναλωτών ένα αμπελοοινικό προϊόν που φέρει συγκεκριμένη προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη». Ο κανονισμός προβλέπει ότι «η χρήση φιαλών ειδικών σχημάτων για ορισμένα αμπελοοινικά προϊόντα που φέρουν προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη αποτελεί πάγια πρακτική εντός της Ένωσης και η χρήση αυτή μπορεί να φέρει στη μνήμη των καταναλωτών ορισμένα χαρακτηριστικά ή την προέλευση αυτών των αμπελοοινικών προϊόντων», στοιχείο το οποίο δικαιολογεί τη χρήση των εν λόγω σχημάτων φιαλών για τους οικείους οίνους.

- 31 Όσον αφορά τα τυροκομικά προϊόντα, το διάταγμα για την ΠΟΕ «Beaufort», το οποίο σήμερα έχει καταργηθεί, διέυρνε την προστασία της ονομασίας προέλευσης στην κυρτή ράχη που αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα του τυριού Beaufort.
- 32 Γενικώς, τα διατάγματα περί αναγνωρίσεως ονομασιών προέλευσης για τυριά περιλαμβάνουν προδιαγραφές ως προς τα χαρακτηριστικά τους σχήματα. Έτσι, το διάταγμα της 22ας Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με την ΠΟΕ «Morbier» περιέγραφε την εξωτερική όψη του τυριού αυτού και την εσωτερική του σύνθεση. Μια ελαφρώς τροποποιημένη περιγραφή της εμφάνισης του εν λόγω τυριού περιλαμβάνεται πλέον στις προδιαγραφές της ονομασίας προέλευσης «Morbier», όπως αυτές κωδικοποιήθηκαν με τον κανονισμό 1128/2013.
- 33 Υπάρχει επομένως αμφιβολία ως προς την ερμηνεία του όρου «άλλη πρακτική» των άρθρων 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 510/2006 και, αντιστοίχως, του κανονισμού 1151/2012, η οποία συνιστά ιδιαίτερη μορφή προσβολής προστατευόμενης ονομασίας εφόσον είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.
- 34 Τίθεται, επομένως, το ζήτημα εάν η αντιγραφή φυσικών χαρακτηριστικών ενός προϊόντος που προστατεύεται με ΠΟΠ δύναται να αποτελεί πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος, απαγορευόμενη από το άρθρο 13, παράγραφος 1, των προπαρατεθέντων κανονισμών.
- 35 Με το ερώτημα αυτό ζητείται να διευκρινιστεί εάν η παρουσίαση προϊόντος που προστατεύεται με ονομασία προέλευσης, ιδίως η αναπαραγωγή του σχήματος ή της εμφάνισης που το χαρακτηρίζει, μπορεί να συνιστά προσβολή της ονομασίας αυτής, παρά τη μη χρήση της ονομασίας.
- 36 Ως εκ τούτου, πρέπει να υποβληθεί στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα.

IV. Το προδικαστικό ερώτημα

Έχουν τα άρθρα 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, και, αντιστοίχως, του κανονισμού 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, την έννοια ότι απαγορεύουν αποκλειστικώς τη χρήση της καταχωρισμένης ονομασίας από τρίτον ή έχουν την έννοια ότι απαγορεύουν την παρουσίαση προϊόντος προστατευόμενου με ονομασία προέλευσης, ιδίως την αναπαραγωγή του σχήματος ή της εμφάνισης που το χαρακτηρίζει, η οποία είναι ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος, ακόμη και αν δεν χρησιμοποιείται η καταχωρισμένη ονομασία;